

Eesti Mets

METSANDUSAJAKIRI • ILMUNUD AASTAST 1921

SUVI 2/2019

Jäneste elu on karm olelusvõitlus

**Kuidas metsa sportima mahtuda ja ühtlasi loodust kaitsta
Eino Laasile on puud kaasteelised
Metsaomanik Janar Tilga**

HIND 4.90€

9 771406 665001

12

44

48

52

2 **Juhtkiri**
Need igavesed vastuolud

3 **Uudised**

6 **Metsastatistika**

8 **Debatt**
VIVIKA VESKI
Kuidas metsa sportima mahtuda ja ühtlasi loodust kaitsta
Eestimaal on paiku, kus looduskaitsete ja spordihuviliste suusad vahel risti lähevad. Üks neist paigust on Paluküla Raplamaal.

12 **Intervjuu**
VIO AITSAM
Eino Laas: Mulle on puud kaasteelised, kelle kehakeelest saab palju välja lugeda
Kehakeel puude kontekstis on kasvu head ja -vead, mis välja paistavad, räägib raamatu „Dendroloogia ja parkindus“ autor.

20 **Persoon**
SANDER SILM
Kõrtsi talu peremees – esiisade metsade hoidja
Lisaks oma esivanemate talu kordategemisele on peremees Janar Tilga võtnud südameasjaks talle kuuluva, kuid kolme aasta taguses tormis hävinud põlismetsa taastamise.

24 **MERLE RIPS**
Kaugmetsaomanike liit aitab linnamehel metsa majandada

Kuna kõige rohkem erametsaomanike elab Tallinnas, on ka ühistegevuse võimalusi pealinlastel ja harjumaa-lastel teistega võrreldes enam. Üks variant on liituda Eesti kaugmetsaomanike liiduga.

28 **Puidutööstus**
SANDER SILM
Tsenter – Eesti mööblitootjate mõttekeskus
Keskus aitab ettevõtetel, eelkõige mööblitootjatel, uusi puiduga seotud tooteid luua või neile lisandväärtust anda, aga samuti ka väikepartisiid valmistada.

32 **Arvamus**
MARI KARTAU
Raierahu poolt- ja vastuargumendid tekitavad hulganisti küsimusi

38 **Teadus**
ELIN SOOMETS, MAARJA VAIKRE, RIINU RANNAP, LIINA REMM
Leevendusveekogude rajamine metsa aitab kahepaikseid
Tiigid ja kraavilaiendid aitavad vähendada maaparanduse negatiivset mõju kahepaiksetele ning loovad elupaiga vee-suurselgrootutele.

44 **Ajalugu**
TOIVO MEIKAR
Metsavalitsus laiendas haaret
Päevakorda tõusis raiete ohjamine, mõisametsade riigistamine ja uute metskondade loomine.

48 **LIISI SEIL**
Käbid on hinnas nii sepikojas kui saunapeol
Miks on koduõues saarepuu all männikäbid? Ja kes on pidanud metsas kuusekännul nii suurt pidu, et käbidest on alles vaid rootsud? Kui hoida silmad lahti, saab käbide abil aimu nii metsaelanike toimetamisest kui ka puude tervisest.

52 **Loodusvaatlus**
KARL ADAMI
Linnud kasvatavad pojad üles üksi, mitmekesi või jätavad kasuvanemate hoolde

58 **Loodusemees pajatab**
VAHUR SEPP
Pikk-kõrvade elu on karm olemusvõitlus
Vaenlasi on jänelstel palju. Isegi vares ja ronk oskavad tema poegadest lugu pidada, suurematest liha- ja kõigetoidulistest sulestest ja karvastest rääkimata.

60 **AIN ALVELA**
Õigesti kaitstud puitmaterjal kestab kaua

62 **AIN ALVELA**
Kesk-Euroopa kannatab üraskirünnete all, pääsu pole ka Eestil

64 **Üks küsimus ja üks vastus**
Milline on olukord metsapõlengutega?

Toimetus:

PEATOIMETAJA
KRISTIINA VIIRON
tel 5199 1549

kristiina@loodusajakiri.ee

VASTUTAV VÄLJAANDJA
RIHO KINKS
riho.kinks@loodusajakiri.ee

KEELETOIMETAJA
MERLE RIPS, merlerips@hotmail.com

VÄLJAANDJA:
MTÜ Loodusajakiri
Endla 3, 10122 Tallinn, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/EestiMets

TELLIMINE

www.tellimine.ee

617 7717, tellimine@expresspost.ee

REKLAAM
tel 742 1143

kaia@loodusajakiri.ee

KÜLJENDUS
RAUL KASK, raul@ww.ee

Ajakiri ilmub
Keskonnainvesteeringute Keskuse
toetusel

KESKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Mets®, 2019

Trükktoode
4041 0820

TRÜKK AS Printall

PEFC certifiitseeritud
Metsade hoidmine ja taastamine
sõltuvalt loodusoludest ja harkuoludest
www.pefc.ee

Kaanefoto:

**Jarek
Jõepera**

Halljänes.

Foto: Sven Arbet

Need igavesed vastuolud

On teemasid, mis vaat et igavesest ajast igavesti jäävad arutelusid ja vaidlusi tekitama. Üks neist on looduskaitse. Ehk kuidas inimene peaks ja võiks toimetada, et tema soovid saaks täidetud, aga lindudele, loomadele, taimedele, putukatele-mutukatele ka väga liiga ei tehtaks.

Sel kevadel on päevakorda teravamalt kui kunagi varem kerkinud raierahu teema. On neid, kes väidavad, et lindude pesitsemise ajal ei tohiks metsas langeda mitte üks puu, ja on neid, kes seda nõuet liialdatuks peavad.

Mõlemal on öelda omi argumente, mis aga kõrvaltvaatajais omakorda mitmesuguseid küsimusi tekitavad. Käesolevas Eesti Metsa numbris ongi Mari Kartau kogunud kokku rea linnurahu pooldavaid väiteid kui ka vastaliste vastu-

väiteid ja pannud kirja rodu küsimusi mõlemale poolele.

Eesmärgiga juhtida otsustajate tähelepanu sellele, mis kõik tuleb enne seaduse muutmist läbi kaaluda. Mõju metsamajandusele oleks siiski tõenäoliselt küllalt suur, kui seda rahas mõõta.

Kuid looduskaitsekorraldus ei puuduta üksnes metsade majandamist, vaid ka näiteks sportimist, nagu selgub Vivika Veski loost. See pajatab mõneti juba pikalt vindunud loo Palukülalt Raplamaal.

Kõnnumaa maastikukaitsealal asuv Paluküla on tasase pinnamoe-ga maakonnas praktiliselt ainuke koht, kus saab kelgu või suuskadega alla lasta mäest, mis mäe moodi ka on. Samuti on see paik, kus sõidetakse jalgrattakrossi ja murdmaasuuskadega.

Rohkem kui kümme aastat on soovitud rajada Palukülla spordi- ja puhkekeskus ning tahetud ehitada suusatõstukit. See plaan tuleb siiski unustada, sest uus kaitse-eeskiri seda ei luba.

Piirduda saab võimalustega, mis seal juba on. Jalgrattaspordiga seotud üritused tuleb siiski ametiga eelnevalt kooskõlastada.

Sellegi teema puhul on pinged püsivalt õhus, sest liikumisest hoolivatele inimestele tunduvad nii ranged piirangud põhjendamatud.

Küllap jätkuvad vaidlused Paluküla ümber edaspidigi, sest teist niisugust mäge Raplamaal paraku pole.

Tegelikult pole Paluküla ainus paik, kus sportijate ja looduskaitsejate soovid vahel risti lähevad. Lahendusi siiski leitakse, aga vahel tuleb loodushoiu nimel mõnda ka tegemata jätta.

Kristiina Viiron